

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékben.

Pro Calabria!

Magyarország szívén kopogtatunk, mely sohasem volt bezárva azok előtt, akik könyörületrre szorultak.

Zaklatott időkben egymással ádáz tusában, gyilkos versengésben vannak egyesek és a sokaság, népek és országok. Érdek és hatalomvágy félelmesen fegyverkezik végzetes mérkőzésre.

S mikor már szinte az emberirtó háboru réme jár közöttünk, gondot és aggodalmat hordva tüzhelyeinkbe, akkor ime egy titokzatos éjjelen hirtelen föltámadnak a föld méhébe zárt rettentő erők; a bős elemek kitörnek kénköves barlangjaikból: tűz és tengervíz és földindulás rövid szempillantatok alatt romba dönt virágzó városokat, nagy vidékeken csendes falvakat; elmerít szigeteket és emberlakta partokat; dűledező házak alá temeti a házak nyomorult lakóit; a megnyílt föld szakadékaiba taszítja és a medréből félelmesen kiágaskodó tengerbe sodorja a veszendő lelekek százezreit, gyanútlan álmukban rohanja meg őket; megsemmisíti évszázadok alkotásait, nemzedékek összehordott kincszeit, emberek tanyáit, Isten házáit és mérhetetlen pusztulást, nyomort, inséget és kétségbeesést borít ama nyomorultakra, kiknek sikerül gyakran csonka testtel megmenteniök mezitelen életüket.

Nekünk, távoli nézőknek pedig a rengő, repedező föld fülünkbe mennydörgi semmiségünket, míg az elemek fékevesztetten tombolnak rajtunk. Kevélységünk, gőgünk, századunk fenhéjázása, szivtelen versengése, hatalom és kincsvágyunk leomlik az Istenség előtt, aki egyedül parancsol a rettentő elemeknek.

Vajjon a háboru izgalmaiktól zaklatott Európa, tüzelve a vak emberi szenvedelmektől — nem dermed-e meg ez Istenítélet látványán? Az elemek e rémes hadjárata vajjon nem háritotta-e el fejünkről az emberek háborujának könnyelmű veszedelmét?

A megindult fölt, a medréből kikelt tenger, az összeomló városok nem azt dörgik-e felénk megfélemlítő robajjal: Ember, szállj magadba!

A csatázó elemek pusztító kedve ellen fegyverünk nincsen, a világ legdicsőbb hadseregét elfujják egy lehetlennel. Ám ha nincs fegyverünk a föld; s a lég kiszabadult erőt ellen, van fegyverünk, mely elveszi ádáz munkájuk fufánkját s a romokon terem új életet.

E fegyver a szeretet.
Ezzel vértelve induljunk hadba a gyász és siralom ama tartományai. Lépjünk be a könyörületes emberek szolidaritásába. Szív és elme, becsület és emberiség ezt az utat jelölik ki nekünk is: ez lesz a

nemzetek legfelségesebb, emberhez legméltóbb versengése.

Nyujtsuk ki segítő kezünket amaz irtoztatón megpróbált emberársaink felé: adjunk az éltennek ennie, a mez nélkül maradottaknak ruhára, a hajléktalánnak hajlékot, a nyomoréknak mankót, a betegnek orvosságot, az árváknak, özvegyeknek szomorúaknak és kétségbeesetteknek vigasztalást és reményt.

Adjatok, adjatok! Adjon ki-ki, amit adhat és az Isten virágos kertje, az áldott narancsligetek, üdülők enyhe, utas ember gyönyörűsége, a kedves Itália büszkesége újra felemelkedik és virulni fog a ti könyörület szivetekről, szereteteknek általa.

Vaszary Kólos.

Wekerle Sándor. Kossuth Ferenc.

Adriai képek.

(Folytatás.)

Castua.

Fünt az istriai fensik szegélyének élén, közel a hegykoronázó fellegekhez, karsu campanile emeli föl keresztel ékes fejét. Ezer esztendő viharai nem tudták megingatni, míg a jóval fiatalabb székesegyháznak csak romfalai és szentélyzáradéka meredeznek; azt mondják, építje nem volt kedves az égben, nem tudta megépíteni.

A campanile egyháza a napoleoni időkben épült; oszlopos oldalifolyója cinterem; a pado-

Egy ur agyonlőtte magát.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —

(Vége.)

S Lenkey azt rombolta össze! Gőggel gúnyyal törte szét szerelmüket s dobta menyasszonya lábához.

Es most mindezt még őt gyűlöli? Hisz miket mondott neki?

Fejét két kezébe szorítva gondolkodni kezdett. S még jobban lázongott, fölháborodott a sértéseken, miket egykori vőlegénye rázudított. Mikor még azt is szemére vetette, hogy ő, Katalin, eladta magát. Férjhez ment a pénzhez.

Gyalázatos!
Iszonyuan gyalázatos!
Majd elégtétellel gondolt rá, hogy ő is iparkodott megsérteni, olyan érzékenyen, a mint csak tudta. De ebben a nagy igyekezetben, ebben a nagy földindulásban ostobaságot is követett el. Olyanokat beszélt, mint egy szobaleány. Azt hányta föl, hogy Lenkey nem szép, hanem Petre szép, gyönyörű.

— Oh, épen mint egy szobaleány! s a szép özvegy idegesen vont a végig kezét homlokán.

De aztán az jutott eszébe, mennyire megharagudott azért Lenkey. S így ez a fegyver is jó volt, hogy sújtsa vele.

Ilyen haragban nem is látta Lenkey Miklóst, csak egyszer, régen, mikor még olyan hatalmas volt föltötte, hogy egy szavára elcsúszott a nagy harag. Egy kedves szóra megszelídült s ököbe szorított kezét az ő kis kezében erőtellenül remegtek.

Milyen nagyon is szerette őt ez a heves, szenvedélyes ember! Hányszor látta szobájának ablakából Miklóst éjjel órákig járnı kertjük mellett. Vagy ott állt egy szomszédos halmon hóban, esőben, csak azért, hogy az ő ablakából kiáradó világosságot lássa. És akkor, mikor azt hitte, hogy más érdekli őt, akkor tört ki olyan vad haragban, akkor azt kiáltotta:

— Holttestemen át juthat csak magához! Megölöm magamat, itt az ajtája előtt!

Mire ő aztán megfogta kezét azt mondta:

— Akkor ölj meg előbb engem, Miklós.

Erre Lenkey sirva borult le előtte s ruhájába temette arcát.

Ma, most, újra látta azt a borzasztó haragot Lenkey szemében. S úgy borzongott, mint akkor.

Főlkelt a pamlagra s az ablakhoz ment.

Ott künn azalatt beakonyodott, a felső sétány egész üres volt. S csak távolról hallatszott a parki zene. Mindenki lenn volt ilyenkor s a nagy fürdő-épület mintha kihalt lett volna.

— Egy ur agyonlőtte magát! — Kiáltotta valaki.

Bodroghyné visszatántorodott.
— Miklós! Hát ugy megsértettem! sikoltott. Főlrántotta az ajtót s kifutott, végig a folyosón a fordulónál levő első ajtóhoz, hol tudta, hogy Lenkey szállva van s benyitott a szobába.

Ott pedig Lenkey az asztalnál állt. De az ajtóhoz ugrott s fölfogta az előre roskadó Bodroghynét.

— Katalin...? Katalin! Katalin! ismételte egyre mindjobban magához szorítva a nőt. Az Isten áldjon meg, édes madaram, édes, édes drágám. Már nem is tudta, mit beszél. Karjára vette s a pámlaghoz vitte.

— Miklós te... te... én... dadog a nő, meg-megrázkódva. Aztán átölelte Lenkey nyakát s görcsös, fuldokló zokogásban tört ki.

Lenkey megnyugtatóan simogatta arcát.
— Ne sirj, ne sirj szerelmem! Soha nem hallod többé azokat a gonosz szavakat, a miket ma mondtam! Soha!

— Én, én, Miklós... én kérek, én! Hogy

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS

VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA, SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

0000021

zat kövei között faragott márványtáblák takarják rágen élmultak hamvait; 1657-ből való két testvér sírírata.

Zagzugos alkátorok, az olasz építkezés nobilis díszességében épült házak közt húzódik meg az 1570-ben épült loggia, 16 karsu oszlop tartja. tetejének díszítései már lemállottak, csöndes háztetővel takarták el. A bolthajtásos várkapu felett az osztrák kékfeju sas, mellén a Jézustársaság névbettivel farkaszemet néz a velencések szárnyas oroszlánjával, mert sokszor szembefordult egymásnak ez a két mesebeli állat.

Kálvária, olasz kápolnácskák, suttogó pi-niák karsu sorai közt szunnyadó sírokkal, régi cisternák, miknek feneketlen öble sokszorozva adja vissza a belékiáltott hangot. A viszegény sziklaországban sok az ilyen viztartó, ahol néha még a források is elapadnak. Ilyen viztartó cisternát láttam a ragusai Perenczrendi kolostorban, abban rejtőzött el 1663 évben Marino Caboga ragusai patricius mert a tizek tanácsa párvialad miatt kereste. A vizes börtönből a tanács börtönébe került, kiálta a kinpádot s mint a ragusai köztársaság törökországi követe, fejezte be életét. Örök nyugalomra a kolostor sírboltjába helyezték.

A loggiától délre merész bástyázzal alátámasztva, terjedelmes körkérly rug ki a lépcsőzetesen művelt hegyoldal fölött a tenger felé. Volosca Abbazia s Lovrana palotái mint fehér pontok válnak ki a babéregió sötétzöldjéből. Északnak a Krajnai Alpok öröklővel fedett ormái; nyugatnak Istria változatos, szeszélyes hegy-völgy alakulatu Ciceföldje, lábaink alatt szédítő mélység s a vakító napfényben ezüstszürkén csillámoló, mosolygó víztükrök, melynek látóhatára ragyogva vegyül össze a vízpáras égbolttal, nem is tudjuk, hol végződik a víz és kezdődik a végtelen levegőg.

Elgondolkozva haladunk lefelé, a kigyóvonalban tekerőg útról vissza-visszapillantva a duinói várurak hűbéres felszékére. Hol van a Wallsee család büszke nemzetsége, hol van a Frangepánok dynasta törzse, hol vannak a velencések vitéz zsoldosai? Ők elmentek, s lábaik nyomában kiszőlőlt a fű, kihajítottak a letarolt erdők s a mai kor törpe nemzedéke békés kézimunkával keresgéli a mindennapra valót, ezer esztendő harcaival megszentelt kövekből városi bérházak pilléreit faragva. A hegy tövében dynamittal robbantják a követ s a kőbányával mind mélyebben hatolnak be a város alá, néhány száz év múlva, mikor

bocsásd meg nekem a gonosz és ostoba szavakat és bocsásd meg édesatyámnak, ha csupa nagy szeretetből írántam, vétét ellened! Hisz én mindent, mindent jóvá teszek! beszélt gyorsan, szakadozva Bodroghyné. — Csak meg ne halj! Meg ne halj! — s erősebben, mintha az azal visszatartaná, kulcsolta össze karjait Lenkey nyaka körül.

Hogy ki volt az az ur, aki meglötte magát, azzal egyikük sem törődött, hisz az egész föld összes emberisége nem élt most számukra. Csak azt az egyet tudták, hogy minden szenvedésnek még emléke is el fog most már mulni. Mert egyik sem vétett a másik ellen s szerették egymást most is, mint egykor, ahogy mindig, a harag, a nagy gyűlölet közt is mindig szerették egymást...

Este az étteremben, hol Bodroghyné Lenkey karján jelent meg, a főorvos elsőnek üdvözölte a jegyeseket. Tőle tudták meg, hogy egy utazó úgynök lötte, vagyis inkább lödözte meg magát, elköltött, rábizott pénzek miatt.

De baja nem lesz. Sőt talán e miatt meg-bocsátják a hibáját.

Az orvos aztán kezelt vigan dörzsölve tovább beszélte Bodroghyné eljegyzését. Mert hisz egy kis fürdőhelynek nagy reklám az ott kötött fényes házasság. Először is Sutornak mondta el.

Az öreges gavallér e hírre ingerülten foryant föl.

— Ilyenek ezek a szecessziós asszonyok, csupa egoizmusból áll testük-lelkük. Ez is aig látja meg ezt a jött-ment embert, aig szói vele néhány szót s csak azt hallja róla, hogy gazdag, már a nyakába veti magát! Nem látja tisztelt doktor ur is, hogy az etfői az okos asszonytól nagy ostobaság a pénzét így vaktában rábizni valakire, aki nincs szolidus államhivatalban?

G. Büttner Julia,

már elunatkozik a középkorból itt feledett kora-kás, majd alázatosan a Quarnero ölébe s holdas éjszakán a tenger alól hallik az elstülyedt harangok szava.

UJDONSAGOK.

Farsangi programm:

Jan. 25-én a Vörösmarty kör helyiségének megnyitó ünnepe táncal egybeköve.

Jan. 30-án a Fejérmegyei Széchenyi Szövetség programmos táncal egybekötött Széchenyi-estélye a Szent István teremben.

Febr. 1-én a Polgári Dalkör hangversenyes táncmulatsága a Szent István teremben.

Febr. 20-án a Széchenyi Szövetség móri programmos Széchenyi-estélye táncal egybeköve.

— **Hítvédelem.** Csütörtökön este folytatólagosan *Prohászka Ottokár dr.* megyéspüspök tart előadást az „evolúció“-ról.

— **Közigazgatás a vármegyén.** A ma d. e. 10 órakor Széchenyi Viktor gróf elnöklöte alatt megtartott közigazgatási bizottsági ülés több figyelemreméltó közigazgatási eredményről szólt be. Az ülés tárgymenetéről a következőkben számolunk be:

Az alispáni jelentés szerint a Szent György kórházban a múlt hóban 171 beteg volt; az elmebeteg osztályon 17 beteget ápoltak. Mint örvendetes jelenséget említette az alispán, hogy a Munkásbetegsegélyező-pénztár 30000 koronát bocsát a kórház rendelkezésére a kórházban ápolt munkások után. Ezáltal természetesen a még szükséges ágyemű felszereléseket eszközölni lehet. A kórházat a miniszter kiküldötte társaságában a múlt hó legyámán megtekintette a kórházi bizottság s ott a legnagyobb rendről, pontosság-ról győződött meg.

A pénzügyigazgatóság 5924880 k. kincstári követelésről, 4922323 k. befizetett összegről és 1003501 k. hátralékról tett jelentést. Fizetési hasznást 41 esetben adott az igazgatóság.

A főorvosi jelentés a közegészség ügy statisztikáját adta a következőkben: Házasságra lépett a megye területén 66 pár, született 694, meghalt 374 egyén. A születések száma 270-el mulja felül a halálozásokét. A tüdővész ellen védekező egyesület 20 beteget részesít gondos ápolásban, megyei társadalmunk áldozatkészsége lehetővé teszi, hogy szép fejlődésnek induljon ez a nagy-hivatású intézmény.

Az államépítészeti hivatal főnöke felelt Zichy Nándor gróf interpellációjára, aki a Székesfehérvár—adonyi utvonat rendezetlen voltát kifogásolta. Az államépítészeti hivatal megvizsgálta az ügyet s úgy találta, hogy mulasztás nem terheli a hivatalos közegeket.

A tanfelügyelői jelentés arról tett említést, hogy eddig 110 tanító kapott államsegélyt 46220 korona összegben.

A közgazdasági előadó jelentését lapunk más helyén tárgyaljuk.

— **Esküvő.** Városunk tevékeny alkaptánya, Zavaros Aladár, ma reggel fél 8-kor tartotta esküvőjét a székesegyházban Tornyo Juliskával. A szertartást K. Horváth István belvárosi esperes-plébános végezte. Tanuk Saára Gyula dr. polgármester és Paál Elek helybeli kereskedő voltak.

— **Sajtógyűlések.** A katolikus restauráció elsősorban érinti a sajtót. A sajtógyűlést az egész országra kiterjedő gyűlés folytán meg-erősödvé annyira fellendítette országos kath. lap-jainkat, nevezetesen az Uj Lapot és az Alkotmányt, hogy versenyképesek lettek a többi lapokkal, sőt

a 2 filléres Uj Lap elevenség, érdekesség tekintetében, szellemi tartalomban jóval felülmulja a hasonló kiterjedéstű lapokat. A katolikus sajtó egyesület a sajtó-akció fellendítésére a városokban és falvakban sajtógyűléseket rendez, amelyek aig egy hónap után 8 ezer előfizetőt eztek a kath. lapoknak. Hogy milyen eredménnyel járnak ezek a gyűlések, azt mutatja a múlt vasárnap Sárszentmihály községben tartott gyűlés, amelyen a sajtó egyesület kiküldöttei 100—150 előfizetőt gyűjtöttek az Uj Lapra.

— **Katonai hírek.** Szibenliszt Béla honvéd ezredes előrehaladt korára való tekintettel nyugalmomba vonult. Tóth Béla és Tshonay József honvéd tartalékos hadnagyokat saját kérelmükre elbocsátották.

— **A kath. sajtónak.** Zichy Rafael gróf a kath. ügyek áldozatkész támogatója 200 korona adománnyal járult a kath. sajtó céljához.

— **A Népkadémiában** a múlt vasárnapon Vass József dr. a népszövetség igazgatója tartott nagy figyelemmel hallgatott élvezetes előadást *Mózes öt könyvéről.* A biblia első részét ismer-tette s közben vetített képekben mutatta be a Mózesi könyvek kiemelkedőbb mozzanatait.

— **A Szabad Liceumban** a terem elfoglalt-sága miatt nem volt előadás. A jövő vasárnap *Varhanek* Ferenc ügyvédjelölt fog előadást tartani.

— **A calabrial földrengés.** Most, hogy a borzalmas földrengés világszerte megindította a szíveket, az emberek sokat beszélnek a katasztrófát megelőző eseményekről. Erdekessen mondják el, hogy pl. Messinában a vicclapok óriási passzió-val figuráltak ki a kis Jézust, nyilvános nép-ünnepeket tartottak, amelyeknek legfőbb mulat-ságát a karácsony jellegének s a kis Jézus születésének kifigurázása képezte. — A világszerte szerencsétlenségnek ezt a mozzanatát oly megrendítőnek, a komoly elmélkedésre annyira méltó-nak tartjuk, hogy erre a tárgyra lapunk leg-közelebbi számában bővebben vissza fogunk térni. — Megindult a gyűjtés világszerte. Az állam akciójától függetlenül az egyház, a pápa is meg-indította a mentési és segélyakciót. A nyílt egy-házellenes olaszok között sokan vannak, akik e napokban egész őszintén jelentették ki, hogyha könnyeket fel fognak törölni, hogyha károkat meg fognak téríteni, ez csakis az egyház munkája lesz. Mert az állami akció — mint az 1905-iki földrengés alkalmával — előreláthatólag gyalázatos panamával fog végződni, amikor támogatást, pénzt és egyébbet nem azok kaptak, kik mindent és mindenüket elvesztették, hanem azok, kiknek személyük és vagyonuk épségben maradt s csupán a segítő-bizottság tagjainak rokonai és barátai voltak. Hogy mennyire általános az a felfogás Olaszországban, frappánsul bizonyítja az a körülmény, hogy sok arisztokrata-család, kik a fehérekhez, tehát az unitópárthoz tartoznak, nem a kormány, hanem a pápához juttatták azt az összeget, melyet a kárvallottak részére szántak. Ugyszinte nevezetesen említhetnénk, hogy amidőn a pápa el-rendelte, hogy a földrengés halottaiért az összes római templomokban mondandó gyászmise alatt a sujtott vidék felségélyezésére pénzt gyűjtsenek a templomban az egyház szcigái és ugyanazon időben Rómában a szabadkőműves városi tanács ugynevezett fájdalomi plebiscitumot rendezett szintén pénzügyűléssel, szociálistákat és zsidókat lát-tam, akik azt mondták, gyertünk inkább a temp-lomba és ott adjuk le soldunkat, mert csak így vagyunk biztosak abban, hogy tényleg jót teszünk.

— **Kinevezés.** Fondli Gyula mezőnagytárnai tanitót a csapdii állami elemi iskola tanítójává nevezte ki a miniszter.

— **A vármegyei igazoló-választmány** 15-én ülést tart, amelyen a megye községeiben eszközölt képviselőtestületi választásokat bírálja felül.

— **Adomány.** Dr. Molnár József kerületi orvos édesanyja elhunytá alkalmából 200 koronát adott a jót. növegyelt céljaira, mely szives adománnyal ez uton köszöni meg Reé Istvánné pénz-tárnok.

— **Halálozás.** Öv. Keller Károlyné szül. Laszcsik Mária f. évi január 11-én hajnali 3 és fél óraker életének 64 évében a haldoklók szent-segíneinek ájtatos felvétele után az Urban csendesen elszenderült. Temetése 13 napján délelőtt 9 óraker tartandó engesztelő gyászmisze után fog a róm. kath. egyház szertartás szerint örök nyugalomra helyeztetni. Halálát gyermeki: Keller Margit férj. Simon Róbertné, Keller Ilona férj. Sohár Árpádné, Keller Gabriella férj. ifj. Reé Istvánné, Dr. Keller Károly. Keller Elvira férj. Vasvári Emilné, Keller Mariska férj. Danczinger Pálné és nagyszámú rokonság gyászolja.

— **Különös óhaj.** A Sz. Friss Újságban „több postászt” aláírással megbőtránkozását fejezte ki valaki azért, hogy a helybeli klerikus Kiss Zoltánnak, a postarablás szerencsétlen áldozatának temetésén nem képviseltette magát. Odavágja, hogy ezt csak azért nem tették meg, mert Kiss káiviniata volt. Végül a cikk után fenyegetőleg megemlíti azt is, hogy ezért a postásztok közül többen el akarják hagyni katolikus hitüket.

Nem tekintve az eset meglepően naiv oldalát, először a tárgyi tévedésekre mutatunk rá. Janny Ferenc ny. plebános, továbbá lapunk f. szerkesztője a gyászsházán is megjelentek, többen az utcán várták meg a halottas menetet. Tudjuk azt is, hogy a magyáspüspök is szívesen elment volna, de távolmaradt azon okból, hogy lehetnek olyanok, a kik az ily szenzáció keretben való megjelenést szenzáció keresésnek fognák tekinteni. Eltekintve azonban ettől, mindenesetre túlzott naivitás a város összes hivatalos testületeitől megkövetelni, hogy részt vegyen egy olyan esemény-nél, a mely az érzelmi momentumokon kívül semmi hivatalos jelleggel nem bír. S ha a cikk beklődője volt annyira naiv, hogy ezt a katolikusoktól megkövetelje, ugyanilyen joggal és logikával miért nem követelte meg a megjelenést a lutheranusoktól s a két zsidó hitközség hivatalos képviselétől, a Kereskedelmi Csarnoktól, a Vörösmarty-körtől stb., amelyek tudunkkal szintén nem képviseltették magukat hivatalosan. A cikknek természetesen az a része a legdurvább, a mely ebből az ártatlan kérdésből kifolyólag is minden áron a felekezeti féltékenység és viszálykodás magvát igyekszik szétszórni.

A mi a hitvágyás kérdését illeti, könnyű fö-lötte napirendre térni. A ki jóra való és hívő katolikus ember létre me mondott ily, csak ezáltal hangulatban mondhatta — abból pedig van kijózanodás. Ha azonban higgadt lelki állapotban is követne ilyen véleményt, az a katolikus egyháza annyira fölöleges teherű, hogy önkívete-se semmiesetre sem fogja az egyház egyen-súlyát megzavarni.

Végül megjegyezzük, hogy a posta mint ilyen hivatalosan leghatározottabban tiltakozik, hogy a nyilatkozatot valaki a tisztviselői karnak tulajdonítsa. A Friss Újság maga ugy igyekszik reparálni a tévedést, hogy az egészet misztifiká-ciónak nevezi.

— **Takarmányhiány a megyében.** A taka-r mányhiány természetesen a mi megyénkben is sok gazdasági bajnak vált okozójává. Különösen a szegény nép körében jelentett ez érzékeny veszteséget, aki szorult helyzetében potom áron kényserült tudni jószágán. A földművelésügyi miniszter kedvezményes takarmányt biztosított a kisgazdáknak s azt a Gazdasági Egyesület utján tette hozzáférhetővé a falvak népének. Annak idején megkeresték a községeket, hogy írják össze azokat, akik számítanak a kedvezményes takarmányra, a felszólításra azonban — talán a közigazgatási tényezők mulasztásai révén — csak 26 falu jelentkezett. Időközben még ezeknek száma is 13-ra szállt alá, amikor a jelentkezők-nek tudtul ádták, hogy a takarmány árát előre be kell szolgáltatni. Ezen a bajon még segíthettek volna a falvak, vagy a vármegye, ha előlegezték volna a községeknek a költségeket, erre azonban sem a községek sem a vármegye nem vállalkozott. A kormány segítsége ilyen formán teljesen kárba veszett. Mit szól ehhez a nép?

— **A Székesfehérvár-értdi ut.** Ez a megyének sok áldozatokba kerülő utvonalat tud-valevőleg néhány éve vette át az állam a megyé-től. Sok pénzáldozatba került s még sem tudta

kifogástalanul szolgálni a központot. Most sok utánjárás után sikerült kieszközölni, hogy ismét az állam vette kezelésbe. Az állami kezelésbe vétel érdeme Battyány Lajos grótot, a bodajki kerület országgy. képviselőjét illeti.

— **A pornográfia.** A katolikus nagygyűlés-en emeltek először szót erőlyesen a pornográfia ellen. Az annyira gyűlölt „klerikalizmus” állott be az igazán nemzetmentő munkába s határo-zatban mondotta ki, hogy az országgyűlésnek is figyelmébe fogja ajánlani a rettenetes veszedelem orvoslását. Most ennek a nagyobbzabásu és bátr-n hazafiasnak mondható akción érdekes visz-hangja támadt Pozsony város törvényhatóságában. A város törvényhatósági testülete legutóbbi köz-gyűlésén elhatározta, hogy a pornográfia, valamint a detektívregények terjesztésének korlátozása tár-gyában felír a kormányhoz és a feliratot pártolás végett megküldi az összes törvényhatóságoknak. Tetszik érteni, mi is megkapjuk, városunk és me-gyénk törvényhatósága is fog velők foglalkozni. Itt emlíjük meg, csak épen azért, mert ez a do-log aktuálisá teszi, hogy a helybeli járásbíró-ságnál épen a napokban folyt le egy tárgyalás a pornográfia letiltása ügyében. A járásbíró-sághoz ugyanis feljelentés érkezett Kaufman Pál könyv-kereskedő ellen, hogy szennyes könyveket árusít s azokat válogatás nélkül adja gyermekeknek is. Mi több, ezeket a könyveket kirakatkába rakva felkínálja az ugyanazon épületben elhelyezett elemi iskola növendékeinek is. — A tárgyalás megtörtént és Kaufman Pált három percig tartó tárgyalás után — felmentették. Több úri ember, tisztos öreg ur volt ott a tárgyaláson, kik maguk között szintén megvitaták a dolgot és — semmi kifogásolni valót sem találtak a könyvek terjesztésében. Azok az urak nagyrészt tagjai városunk képviselő testületének is; csak azért mondjuk el ezt, mert tudjuk, hogy Pozsony megye átirata felett őg fognak dönteni. De azért érdemes lesz kíváncsian nézni a jövő hónapi közgyűlés el.

— **Halálozás.** Hollósy Ferenc, helybeli fod-rás hosszas szenvedés után ma éjjel, 34 éves korában elhalálozott. Temetése holnap d. u. fél 4 óraker lesz a Kossuth-utcai gyászsházából. A Pálgári Dalkör, melynek hosszu időn át fard-hatatlan tisztviselője volt, szintén részt vesz a te-metésén s gyászalokat fog előadni.

— **Skandalum a törvényszéken.** Izgalmas jelenetek voltak tanui törvényszéki tárgyalás bírói. Lederer Jakabnak, a megszökött gárdonyi korcsmárosnak ügyét tárgyalták, az ügy minden fázisára kellemetlen világót vetve. Az esetet ismerjük. Lederer Jakab valamikor a 69. gyalog-ezred kantinosa volt, 1200 korona erejéig meg-károsította Bóné Gyulán, aki leszámolásra adta át neki gárdonyi korcsmáját. Lederer ur sikasztott, azután Amerika felé vette útját. Hamburgban letartóztatták s így került a mai törvényszék elé, amely 10 hónapi fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet kihirdetésén jelen volt Lederer felesége is, akit a kellemetlen hír annyira kizozott sódrából, hogy a minden baj okozójának hitt Bóné Gyulának ugrott s egy vércse módjára akarta kikaparni szemét. Talán nagyobb baj is származik, ha a tette kész börtönörök és természetolgak közbe nem lépnek. A kir. ügyészség hivatalának magaslatára emelkedett, vád alá helyezte a dühöngő asszonyt, melynek alapján a törvényszék rögtön 100 korona pénzbüntetésre ítélte Lederernét.

— **Pálmay lika nálunk.** A mult nagy művésznője, a ki — a hírek szerint — még a jelenben sem enged a negyven-nyolcából, a jövőhéten kedden, szerdán, csütörtökön Fehérvárott ragyogtatja és csodáztatja művészetét. Hogy milyen dara-bokban lép föl — még nem tudatik, az azonban tudatik, hogy a helyárák 50 %-os felemelésben fognak szenvedni. Mindazáltal figyellem! tisztelt publikum!

— **Nyilvános elszámolás és köszönet.** A Székesfehérvári Jótékony Nőegylet által az 1908-év november 24-én eszközölt, 48 szegény iskolás-gyermek felruházási költségeihez kegyesek voltak hozzájárulni:

(Vége.) Nagy Ignácné, öv. Nagy Istvánné, Nedeczky Alajosné, id. Pápay Nándorné, ifj. Pá-

pay Nándorné, Pásztor Sándorné, Pfim Istvánné, dr. Pichler Józsefné, Pénzes Imréné, Pollák Gusztávné, öv. Preisch Lipótné, Próbald Károlyné, Rauscher Béláné, Ráday Lajosné, Reé Istvánné, öv. Reinitz Lipótné, dr. Révy Ferencné, Rostagni Flóri Carolin, Rostaházy Jánosné, dr. Ritter Gézáné, Say Ferencné, Sárkány Ferencné, Schlammadinger Alajosné, Schlammadinger Gyuláné, dr. Schlammadinger Jenőné, Scherer Kálmánné, öv. Schiffer Imréné, öv. Schmidt Károlyné, Sipos Sándorné, Skalka Lajosné, Steiner Béláné, dr. Szabady Józsefné, öv. Szammer Imréné, Schranz Jánosné, dr. Szűts Gedeonné, Tamás Vilmos, Tóth Aladárné, Tóth Gézáné, Turján Józsefné, dr. Varga Zsigmondné, öv. Vicenthyiné, Veichinger Sándorné, P. Vértessy Aranka, Vértess Józsefné, Vértessy Józsefné, Vigyázó Imréné, Vogl Alajosné, 2—2 kor — Dr. Ballassa Imréné, Balogh Józsefné, öv. Bazsalik Mihályné, Bérsztein Sámuelné, Binder Béláné, Buday Gyuláné, Csiftáry Emilné, Cossini Teofilné, Elefánty Alfrédné, Enczmanné, Exner Gyözönné, öv. Fleischer Lajosné, öv. Göbel Jánosné, Görög Kálmánné, Gutrung Jánosné, Havranek Józsefné, Havranek Lajosné, dr. Holly Gézáné, öv. Horváth Lászlóné, Káldor Dávidné, Kálmán Lajosné, K. Kégi Károlyné, öv. Klein Ignácné, Klöckner Józsefné, Knazovitzky Béláné, Kornis Boldizsár, Kunos Gyuláné, Márky Istvánné, Matskássy Róza, Mészáros Ferencné, Námesy Mariska, N. N., N. N., Pék Jánosné, Pető Miksáné, Pick Józsefné, Kéck Rezsőné, Pellet Gáborné, Pisky Lászlóné, Prager Fülöpné, Raics Edmeterné, öv. Schlammadinger Antálné, Schlesinger Gyuláné, Schubert Emilné, öv. Szauder Józsefné, Szarvasiné, Szepesy Gézáné, Szűts Jenőné, K. Tóth Istvánné, Tóth Béláné, ifj. Tóth Béláné, dr. Tunnerné, öv. Véber Károlyné, Vida Pálné, Weisz Adolfné, Wunsch Mária, öv. Zoner Károlyné. 1—1 kor.

N. N. 60 fillér, — Gebhardt Béláné 50 fillér, — N. N., N. N., N. N., 40—40 fillér, — N. N., N. N., 20—20 fillér. 611 kor. 70 fill.

Ezen kívül Karl Istvánné urnó volt kegyes még ajándékozni 24 drb. fejkendő, 24 m. perkált kötényekre. A nemesszivi adományokért ez uton mond halás köszönetet öv. Eisenbarth Ferencné, a Jótékony Nőegylet felruházási bizottságának elnöke.

Dr. Angeli Ödön ügyvéd, ügyvédi irodá-ját Ligetor 2. szám alatt (Lichtneckert-féle ház) megnyitotta.

— **Rakoncátlan betegek.** Preits János, Vig hogyil János és Farkas István kórházi betegek a házirendet megsértették. Az emiatt nyakukba akasztott fejeelmi vétségűtől való féltelmükben fel-zudultak, nagy zenebonát csaptak, sőt társaikat is sztrájkra bujtogatták. A dologba beleszólt a rendőrség is, 1—1 naoi fogházra itélvén a rak-oncátlanokó betegeteket.

A makacs meghűlést

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A SCOTT-féle Emulsio



As Emulsio vá-sárlásánál a SCOTT-féle módosított-jegyet — a halast — kérjük figye-lembe venni.

annyira kellemes ízű, hogy azok akik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségre.

Egy eredeti liter ára 2 k. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerüzletben.

SCOTT-féle Emulsio

— **Bicskel** eset. Somogyi István bicskei származású legényke Budapestre állott be szolgálatra egy bérkocsi tulajdonoshoz. Ugy látszik, a szülőfalunak elvesztése annyira epesztette szívét, hogy egyik szép napon ott hagyta a szolgálatot s, gazdája lován hazavágtatott szüleihez. A gazda természetesen nem csak öt kerestet elképedve, hanem a lovat is, amelyről azt hitte, gaz csínynek esett áldozatul. Sikksztás címén feljelentést tett a legényke ellen, akit a helybeli törvényszék a tegnapi tárgyaláson 2 hónapi fogházra ítelt.

— **Nemtelen bosszú.** Bicskei tudósítónk írja: Imre Sándor bicskei gazdának lovát ismeretlen tettes saját istállójában leszúrta. A nemtelen bosszú elkövetőjét keresi a csendőrség.

— **Megszökött gyermek.** Bicskeről közlik velünk: Kulcsár Endre budapesti tiz éves csemete egyet gondolt s váltott magának vasutijegyet, a gyorsvonattal lerándult Bicskére s onnan akarta tovább folytatni világgörutját. A bicskei csendőrök azonban megghisították szép tervét s hazatoloncolták a papához.

52 fillér literje a legjobb denaturált Fia bórkereskedésében Jókai-utca 8. sz. Ugyanott egy nagy doboz **Fernolend-típe** világhírű cipőkrém 20 fillér, továbbá **gummi-sarkok, cipőfűzők** stb. eredeti gyári árakon kapható.

SZINHÁZ.

Szombat, jan. 9.

Petrus-család. Népszinmű. Irtá dr. Steinhertz Jakabné. Mikor a magunk fajtabeli kis városban helyi szerzőről esik szó, úgy vagyunk vele, mint a familia a csodagyerekekkel, akinek fél éves korában kinó a foga, tisztán kimondja: papa, mama, tutya s érős hangon visítja, hogy: nem től nesztli! — familia tagjai nyitott szájjal bámulják s kimondhatatlan reményeket kötnék sorsához.

Mikor Révész újságíró kollégám megsugta az édes titkot, hogy Steinhertz drné, tehát helyi szerző agyából egy pompás színmű született, nem győztem gratulálni a magam szerencséjéhez, hogy a Fejérmegyei Napló először tudatta a csecsemő születését a publikummal. Helyi szerző pláne egy hölgy, akinek a házatája mintaserült rendbentartásán, gyermekei példás nevelésén, a férje napjainak megédésítésén kívül arra is jut ideje, hogy a műszákkal csokolódozék. A lát oly tüneményes gyorsasággal terjedt, hogy napokkal az előadás előtt az egyik hitoktató kollégám egy szüi indíán üdvövilésével rohant be a szerkesztőségbe, villogtatva egy páholyjegyet — mintha tomahawkjával egy irokéz indián skalpját vágta volna le: — ime egy jegy a szombati előadásra. Magam azonban büszke önelégültséggel gondoltam kivételes helyzetemre, hogy kritikus mivoltomnál fogva szabadjeggyel élvezem a kiváló és ritka szerencsét.

Steinhertz drné népszinműve valahol a felvidéken játszik. A föld népének kétségbeesett anyagi viszonyait rajzolja. A szegénység pusztítását, amely elidegeníti hazájától a föld népét. A szegény Petrusnak (Dér) el akarják licitálni adóba a Riska tehenét, a család fontartóját. Hiába a könyörgés, jajgatás, amelyben különösen Tomborné fülksikeütőn működött közre, a kegyetlen szivü bíró megvereti a dobót. A utolsó pillanatban azonban megjelenik a gróf földesur (Vértes) és leszereli a licitációt, kifizeti a tartozást. Itt persze kitűnik, hogy érzékeny szivü nő irta a darabot, akinek gyermekei vannak s aki nem tudja megállani, hogy a szegény embert ki ne segítse a bajból. A férfi kegyetlen logikája ellicitálta volna a Riskát, hogy Petrusnak legyen elég oka hozzá, hogy kivándoroljon. Petrus azonban mégis kivándorol. Ezzel párhuzamban fejlődik egy másik történet. A jómódu szomszéd Ferenc gazdának (Kovács) a leányát (Fabián) szereti a Petrus fia, aki különben egy tulzó, vörös nyakendős, nagyaszajú szocialista agitátor. Az apja Halász Lacinak szánta, aki léha fráter, annyira léha, hogy Petrus leányát (Vérő) is elcsábítja s

aminek következményei is lesznek. Eddig van az első felvonás. Egész őszintésséggel szólva, meglepett bennünket a dialogok élénk, megható, szíves szölvő egybefonódása. A nyomor hűséges, meleg, részvételt keltő rajzolója. Aki így tud írni, annak nem utolsó jór. kvalitásai vannak s őszintén sajnálhatjuk, hogy legalább a tárcairódmalmot gyakrabban nem szerencsésíteli sorával, különösen rajzaival. Olvasói megraténék s szívesen köszönnék meg neki a nyújtott élvezetet. Mert a komor színek mögött ott csillog mindenütt a humor jól-eső derüje is, amely vigasztalást nyújt a ködös, szeretet nélkül világban.

Aki az első felvonást végignézte, teljes meglepéddéssel volt és örült az őrvendezőkkel, akik valóban frenetikus zajjal nyújtották a szerzőnek tiszteletüket, akiknek még a kulisszák előtt is meg kellett jelennie.

A második felvonásban vártuk a bonyoldalmat. Valami összeütközésnek kellett volna lenni, vagy tovább folytatódni, hogy a történet érdekességét élvezhessük. E helyett azonban egy életképet kaptunk Hamburgban. A kikötő előtt folyik a bucsuzkodás, a sirás, a válás kegyetlen fájdalmai. Itt tudja meg — mindnyájunk csodálkozására — Petrus, hogy a leányának csemeteje van s itt látjuk az anyának keserves fájdalmát gyermeke miatt, úgy, hogy majdnem öngyilkossá lesz. Eltávoznak.

Elmulik 10 esztendő, jönnek vissza. A régi faluban gyárképmény füstölög, a gróf kenyeret ad a szegény népnek. A kivándorlók visszaérkeznek és — ünneplik a grótot valamennyien s egyik a másik után ékes dikciót mond neki, a melyeknek a rövidítést a következő előadásoknál eszközölni kellene. A gróf visszabeszél, Szirmai Hajnalka bemutatja a magyar táncot, Bátori szintén eljára a verbunkost s végül mindenki összeházasodik, aki csak tud. Vagyis a költői igazságszolgáltatás teljes.

A darabot egész csomó szebbnél-szebb ének és dal élénkíti. A kiváló legnagyobb részük nem eredeti. Fábrián Linka csillogtatta pompás hangját, szépen énekel Vámos s ha Medgyaszayt, a közönség kedvencét, az annyiszor hiába várt Medgyaszayt is hallhattuk volna, még nagyobb lett volna a siker.

A második felvonás után újra frenetikus tapsvihar üdvözölte a szerzőt, a kinek a vastapost is ki kellett állania. Közben igen szép virágcsokrot kapott.

Mindenkéfelett dicsérjük a darab valóban szép, hazafias tendenciáját. Nem is annyira a műveltebb publikumnak, mint inkább a népnek volna való, hogy az eszméket magába szítja s okuljon, tanulja megszeretni és soha el nem hagyni a magyar hazát. Ez vonult az egész darabon vörös fonálként végig, ez melegíti föl a szíveket a Kossuth-nóta fölzendülésekor, valamint a Hymnus élénklésével.

A publikum zsufolásig megtöltötte a nézőteret. Megvalljuk azt is, hogy a mélyen tisztelt zsidóság valóságos parasztüntetést rendezett rabija felesége mellett. Összeszámláltuk: 17-en voltak keresztények a földszinten és a két páholy-sorban, ezek közül is kilencenk hivatalból szabad jegye volt. Ezt azonban csak dicsérve akarjuk konstatálni a zsidóság összetartásáért. Ha én irnék szindarabot, meg vagyok győződve, hogy a külső siker nem volna ilyen imponzans. Az összetartást azonban fény, ragyogás és föltétlen eredmény követi.

Vasárnap, jan. 10. este.

Petrus-család. A költői hajlamu Steinhertz Jakabné színművének előadása ezuttal szolidabb érdeklődés mellett folyt le. Ez természetes.

Hétfő, jan. 11.

Tündérezerelem. Martos Ferencnek, a népmesék egyszerű, de igaz poesisával zománczott darabja csaknem telt házat hozott össze. Az előadásról kevés mondani valónk van: a régi sikerek felújítása volt. A ház sokat gyönyörködött Kormos lonkában, akinek végtelenül finom művészetét ezuttal is egész valójában élveztük. Rajta kívül Vámosnak, Medgyaszaynak volt derekas része a sikerben. Csak azt sajnáljuk, hogy Tarnai Lídia tulong-tul népieskedő jelenetei némileg megzavartak bennünket a művészi szépségek élvezetében.

Anyakönyvi statisztika.

1908. december hó 31-től 1909. január hó 9-ig.

Születés. Született: 10 törvényes fiu, 18 leány, 1 törvénytelen fiu, 0 leány, halvaszületett törvényes fiu 1, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 30.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 2 törvényes fiu, 0 leány, 7 éven felüli 9 férfi, 4 nő. Összesen 18.

Eszerint a születés a halálozást 14-el mulja felül.

Elhaltak: Szabó István ref. gazdasági cseléd, 20 éves, Szent György kórház. — Palovics József, Tót-Teréz, r. k. 22 éves, Csapó-utca 1. — Strasek István r. k. 1. napos, Budai-ut 36. — Kankó Károly r. k. 2 éves, Ósz-utca 12. — Szilágyi Paulina r. k. 54 éves, Ligetsor 9. — Varsányi Erzsébet r. k. 13 óras, Kierlykut-utca 17. — Varsányi János r. k. háziszolga, 54 éves, Budai-ut. — Tujner Erzsébet r. k. kisbirtokos, 72 éves, Széchenyi-utca 94. — Czina József ref. lakatossegéd, 23 éves, dv. műhelytelep. — Kiss Zoltán ref. m. kir. posta és távirat ellenőr, 41 éves, Kigyé-utca 14. — Kern István r. k. javítóintézeti hivatalosolga, 42 éves, Lövöld-utca 2. — Hübscher Berta izr. 10 hónapos, Széchenyi-utca 61. — Novák Jakab izr. magánzó, Reseta János utca 7. — Antal István r. k. napsz. 46 éves, Malom-utca 26. — Szentcs Julianna ág. h. ev. 21 hónapos, Szarcsa-utca 14. — Vig József ref. napsz. 54 éves, Szent György kórház.

Kihirdetések.

Kováts János téglyári munkás és Sebestyén Mária, Mann téglyagyár. — Hegedüs Ferenc dv. fűkező, Zámoly-utca 25 és Liszi Borbála, Zámoly-utca 51. — Liszics János kisbirtokos, Felsőkirályos 9. és Radics Julianna, Zámoly-utca 59. — Dotrovics József dv. napszamos és Takáts Erzsébet, Demkőhegy. — Poncz János kultúró munkavezető, Budai-ut 23 és Fister Anna, Zámoly-köz 5. — Nyikos János ácssegéd, Zámoly-utca 9. és Málts Teréz, Kert-utca 2. — Malk József dv. fűtő Budai-ut és Pap Julianna, Berényi-ut 12. — Jábor Sándor napsz. Erzsébetiget-sor és Göbölös Katalin, Déak Ferenc utca 21. — Rapula József m. kir. honvéd őrmester és Vajda Mária Sár-utca 4. — Molnár Imre napsz. Öreghegy 33. és Remei Katalin, Csutora-utca 35. — Molnár József napsz. Öreghegy 33. és Botos Anna, Öreghegy 266. — Marton János kömvességéd, Kecskeméti-sor 11. és Boda Katalin, Öreg-utca 69. — Lendvai János kisbirtokos s. cs. tagja, Kertaj-utca 64. és Nyikos Rozália, Olaj-utca 43. — Töke Ferenc kisbirtokos s. cs. tagja, Sürpince-utca 68. és Bencsik Terézia, Rác-utca 55. — Szalay Mihály, kisbirtokos s. cs. tagja, Széchenyi-utca 162. és Tóth Julianna, Jancsárkúti dűlő.

5434/1908.

Pályázati hirdetmény.

Fejérmegye váli járásához tartozó Bicske nagyközönségben unponnan rendszeresített II-od adóügyi jegyzői és ennek betöltésével esetleg megüresedő: segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. tc. 3-ik §-ában előirt képesítüket és eddigi alkalmazatásukat igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket 1909 évi január hó 19-éig, anyival is inkább adják be hozzám, — mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A kérvényben határozottan megjelölendő, hogy kérvényező melyik állásra pályázik.

A) A II. adóügyi jegyzői állás javadalmazása:

1. A község pénztárából évi 1000 korona.
2. Amennyiben a jelenlegi anyakönyvezető helyettes választatnék meg anyakönyvi tiszteletdíj 40 korona.

3. A szervezési szabályrendelet szerint ügyköréhez utalt magánmunkálatok után, a vármegyei szabályrendelet szerint szedhető díjak.

4. A fennálló közgyűlési határozat megváltoztatásáig az általa készített anyakönyvi kivonatok után eső díjak.

B) A segédjegyzői állás javadalmazása:

1) évi fizetés,
2) lakpénz évi előleges részletekben,
3) adó és egyéb végrehajtásokért átalány,
4) külön kiküldetésekért megállapított napi díjak.

A választás idejéül 1909 évi január hó 21-ik napjának délelőtti 10 óráját tűzöm ki Bicske község-házához.

Vál, 1908. december 3-án.

Tarafás,
főszolgabíró.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.